

VALERIU MOISESCU

● În orice domeniu de activitate artistică, există artiști și meseriași. Un bun meseriaș nu este obligatoriu un artist, dar un adevărat artist se străduiește o viață întreagă pentru a deveni un meseriaș din ce în ce mai stăpîn pe uneltele sale.

★
„Am citit pe Turgheniev ;
mare meșter ! mare de tot”

I. L. Caragiale

● Din ignoranță, mulți maeștri, presupuși sau autentici creatori, acordă un sens peiorativ cuvintelor : meșter, meșteșug, meșteșugar ; deși mitologia română nu cunoaște un creator mai dăruit decît Meșterul Manole.

Insemnînd de fapt același lucru, sensul intrucitva învechit al cuvîntului maestru, cel de meșter, cuprinde, pentru mine, nu numai ideea perfecționismului întru desăvîrșirea operei, ci și aceea a sacrificiului pe care îl presupune creația — sau, mai exact, perenitatea creației.

Cum însă spectacolul teatral, prin însăși esența sa, nu tinde spre perenitate, numărul „maeștrilor” crește în raport învers proporțional cu cel al meșterilor, care sînt din ce în ce mai rari.

★
● A nu face concesii unui gust indoielnic nu înseamnă nicidecum a disprețui publicul, ci dimpotrivă, a-l prețui !

★
● Idealul estetic al kitsch-ului e poleiala, sau poleirea. Substratul moral — fătărnicia.

Trandafirul de plastic devine un obiect kitsch nu atît prin el însuși, cît prin strădania „artistică” a unora de a ascunde în spatele său unorman de gunoi intrat în putrefacție.

★
● Susținînd că în teatru nu există roluri mari și roluri mici, Stanislavski, care păstorea o trupă de vedete, printre care se număra și el, nu a urmărit să submineze importanța și autoritatea vedetei în arta spectacolului, ci să combată molima vedetismului.

Refuzul de rol — „din capriț”, din „pamplazir”, din ignoranță sau suficiență, este un simptom grav al acestei molimi specifice, care, din păcate, printr-o hipertrofie a vanității, tinde să capete, în unele teatre colecționare de vedete, caracterul unei epidemii.

● Fără spaimă că se de-monetizează, marele Mounet-Sully, monstru sacru al scenei franceze, nu s-a dat înapoi de la a interpreta rolul Cerșetorului în Dom Juan de Molière — o apariție de nouă replici !

De altfel, nici meșterul Ciubotărașu nu s-a simțit jignit cînd i s-a înminat rolul Portarului din Macbeth, pe o singură foaie bătută la mașină.

Aceste exemple nu reprezintă cazuri izolate, ci probează o dată în plus că un mare actor nu judecă niciodată importanța rolului după cantitatea cuvintelor.

★
● În ultima vreme, medicina a început să studieze din ce în ce mai serios efectele curative ale risului, ajungînd la concluzia că risul este un reconfortant psihic, un factor de dezintoxicare morală, un stimulent al cultăților intelectuale, acționînd direct asupra organismului, pentru a-l fortifica în fața oricăror agresioni.

Iată un motiv în plus pentru a fi recunoscător marilor comediografi și marilor comedianți, clovnilor, mășcaricilor, bufonilor, saltimbancilor, care, de-a lungul timpului, au contribuit, prin cantitatea de ris provocată „pe cap de locuitor”, la sănătatea fizică și spirituală a indivizilor, popoarelor și umanității.

★
● Ceea ce trebuie să învețe în primul rînd un viitor artist și ceea ce pare cel mai greu de înțeles este ideea că drumul spre adevărul artistic trebuie parcurs la pas, de către fiecare în parte, pentru că, în artă, adevărul unuia nici nu înlocuiește și nici nu contrazice adevărul celui alt.

★
● După ani de reprezentații la teatrul Hachette ale piesei „Cîntăreța cheală”, sau în fața mulțimii care pîndește un bilet în plus la teatrul moscovit Taganka — unde locurile, la toate spectacolele, sînt vindute pe cîteva luni înainte — nimeni nu se mai poate îndoi că avangarda nu este cituși de pușin un teatru neocomercial, ci dimpotrivă. De aceea, disprețul suveran al unora față de noțiunea de teatru comercial reprezintă pentru mine echivalentul ignorării succesului de public, ceea ce, în ultimă instanță, nu e decît o formă de ipocrizie.